

No a la Integración, Yasallaşma Hakkı, Küreselleşme ve Irkçılık-Karşıtlığı

Kanak-Attak

İrkçılık karşıtı bir girişim olan Kanak Attak¹ bir yıl önce Berlin Volkbühne Tiyatrosu'nda faaliyetlerini ilk kez geniş bir kitleye tanıttı. 'OpelPitbullAutoput' revüsü, paneller, filmler ve tiyatronun kulislerinde gerçekleştirdiğimiz sohbetlerin ana temasını göçmenlerin direnişi oluşturuyordu. Bugüne kadar bu konunun izini sürenler kütüphaneler ve kişisel arşivlere sığınmak zorunda kalıyordu ve bunun değişmesi gerekiyordu. Göçmenlerin 1950'lerden bu yana sürdürdüğü mücadele stratejileri ve varolma savaşımı bizlere, Kanakların bugünün Almanya'sındaki gündelik yaşamlarına ilişkin durumları ve sosyopolitik konumları hakkında yeni sözler söyleme bağlamında da esin kaynağı oldu. Çıkış noktamız, sözkonusu stratejileri körü körüne sürdürmek değil, Kanakları toplumun kenarına itmeye çalışan ya da onları başarılı egzotikler olarak gören günümüz ırkçılığını, geçmişte verilen mücadelelerin perspektifinden bakarak net bir şekilde tanımlamaktı. Bazı insanları bu ülkeye davet eden, bazılarını da sınırdışı eden genel anlayışın dayandığı tek bir kavram var: UYUM [Entegrasyon]. Bu kavram onyıllardır Almanya'nın düzenini belirliyor ve otuz yıldan bu yana da göçmenleri hedef alan bir talep ve paternalist bir yaklaşım olarak dile getiriliyor. Hatta günümüzde bu talepkârlık ve paternalizm elele yürüyor. Bizler bu kavramı reddediyor ve Uyuma Hayır! diyoruz.

Almanya'nın bir göç ülkesi olduğu - öncelikle ekonomik nedenlerden dolayı kabul edildiğinde - ülkenin egemenleri bu saptamanın beraberinde getirdiği politik sonuçlara katlanmaya hazır değildi. Tam tersine, hazırlanan bir takım yöntemlerle Almanya'nın yılda kaç yeni göçmeni kaldırabileceği hesaplandı. 1973'de Köln'de gerçekleştirilen Ford greviden sonra alelacele tutulan kalemlerde de, göçmen işçi istihdamının maliyeti hesaplanmıştı.² Dışarıya karşı örülen duvarlar ve eşit politik hakları taktiksel bir yaklaşımla uyum adı altında reddeden anlayış aynı stratejinin farklı iki yüzüydü. 1980'li yıllarda ise ortaya esrarengiz bir şekilde uyuma karşı ve uyuma hazır göçmen tanımı çıkıverdi. 1990'lı yıllarda çifte vatandaşlık yasası parlamentoda görüşülürken, muhalefetteki Hristiyan Birlik partileri yine uyum kozunu kullandılar; Koch ve benzeri politikacılar sokaklara çıkıp göçmenleri hedef alan imza kampanyaları düzenledi.³ Hükümet koalisyonu ise anayasayı koruma adı altında anında çark etti. Oysa göçmenlerin göreviymiş gibi allanıp pullanan uyum kavramı, öncü kültürün önünde diz çökmekten başka bir anlama gelmiyor.

Uyum sağlamış biri olarak sadece uyum sağlamışsındır ve hiçbir zaman eşit olamazsın.

Artık biliyoruz ki, uyum, sistematik sefalete karşı verilen tarihsel mücadelelerde dile getirilen, Yabancılar Yasası'nın kaldırılması, herkesin eşit haklara sahip vatandaş olarak görülmesi gibi dile getirilen taleplere karşı devletin verdiği yanıttır. Uyum, savunucuların istedikleri gibi uyguladıkları yaptırımların adıdır. Almanca kursuna gitmiyorsanız, sınır dışı. Sosyal yardım alıyorsanız, sınır dışı. Hırsızlık yaptıysanız, sınır dışı. Oysa burada sözkonusu olan gündelik yaşamımız: Sağlık, eğitim, iş, meslek öğrenimi ve konut gibi konularda eşitlik talebi, verilen mücadelelerin her zaman odak noktasında oldu. Göçmen işçi alımının durdurulduğu 1973 yılından bu yana resmi söylem hep aynı kaldı: Uyum ancak göç sınırlandırılırsa mümkün olacaktır.

Sıfır göç hiçbir zaman başarılı olmadığı ve olamadığı içindir ki bugün bu ülkede bir milyondan fazla göçmen kağıtsız yaşamaktadır. İstenmeyen, ama birçok işveren ve yevmiyeli işçi çalıştıran özel hane açısından bu durum, misafir göçmen işçi sistemin sağlayamadığı bir avantajı beraberinde getiriyor: cinsiyetlere göre düzenlenmiş ve ırkçı kriterlere göre bölünmüş iş pazarı en ucuz işgücüne ulaşabiliyor. Çünkü birinci kuşak göçmen işçiler, Almanya'daki ikamet süreleri uzadıkça ve aile birleşimi kapsamında belli hukuki güvencelere ulaştıkça, her zaman bulunabilir, esnek ve dolayısıyla ucuz işgücü olma niteliklerini kaybettiler. Üstelik 1960'lı yıllarda resmi söylemin hayalini kurduğu, işçi lojmanlarında yaşayan ve her an bavullarını toplayıp geri dönmeye hazır misafir işçiler istendikleri şekilde hiçbir zaman varolmadılar. Çünkü çok kısa bir sürede iş pazarına entegre oldular. Dolayısıyla post-fordizmin yeni misafir işçilerinin kağıtsız ve kayıtsız olması, resmi ikamet sürelerinden kaynaklanabilecek her türlü sorunu ortadan kaldırıyor. Mümkün olduğunca kısa, gerekli olduğunca uzun kalmaları isteniyor. Sosyal ve politik haklara sahip olmayan bu göçmen işgücünün maliyeti hiçbir zaman bu kadar ucuz olmamıştı.

Ulusal sınırların aşılması günümüzde genellikle 'küreselleşme' adı altında toplanıyor. Neoliberal kâr maksimizasyonu stratejileri ile ulusal-sosyal savunma refleksleri arasında tam bir çelişki olduğu görülüyor. Oysa her ikisi de birbirlerinin varlık nedeni. Devlet günümüzde bir yandan neoliberal deregülasyonu hızlandırırken, diğer yandan neoliberalizm devletin düzenleyici önlemleri olmadan ayakta duramıyor. Diğer taraftan küreselleşmeye eleştirel yaklaşan hareketin büyük bir kısmı - Seattle'dan Cenova ve Porto Alegre'ye kadar - küreselleşmenin olumsuz sonuçlarının ulusal-sosyal standartların savunularak yumuşatılabileceğini düşünüyor.

Oysa küreselleşme karşıtı mücadelelerde sesi neredeyse hiç duyulmayan bir öge var: uluslararası göçün hayaleti. Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki sömürge sonrası toplumların işçileri, ulusal iş pazarlarının sınırlarını ortadan kaldıran göç hareketlerini oluşturuyorlar. Bunu yollara düşüp, sınırları aşarak zorluyorlar. Göçün bu özerkliği, ekonomik verimliliği ön plana koyan devlet söylemiyle sadece çelişmekle kalmıyor, onun altını da oyuyor, çünkü bu söylemi kesinlikle dikkate almıyor. Ofansif bir anti-ırkçılık olmadan başka bir dünya mümkün değil. Göç hareketlerinin ortaya koyduğu bu perspektifi sahiplenmek, ulusal devlet ve neoliberalizm arasına sıkışmayan bir küreselleşme eleştirisinin taşıyıcı gücü olabilir.

Geleceğin kalifiye High-Tech göçmenlerini gündeme getiren güncel göç söylemleri yerine artık kağıtsız göçmenlerin yasadışı ilan edilme skandalı tartışılmalı. Her ne kadar geçtiğimiz yıl yaşanan 11 Eylül saldırılarından sonra pek az insan buna inansa da, dünya çapındaki kağıtsız ve kayıtsız insanlar ikametlerini legalleştirme hakkına sahip. Yasallaştırma kampanyası, kağıtsız göçmenlerin somut yaşam koşullarının ikamet haklarına kavuşarak iyileştirileceğini hedeflemektedir.

Göçmenlerin öz örgütlenmeleri, sadece kendilerini yetkili kılacaktır ki bu, mücadeleyle kazanılacak hakların da ötesinde bir önem taşımaktadır! Böylesi bir kampanya, kiliseler ve humaniter kurumların yanı sıra mülteci örgütlenmelerini, ırkçılık karşıtı girişimleri ve sol liberal cepheyi de kapsayacak geniş toplumsal bir ittifak üzerinde kurulmalıdır. Sendikalarla da artık konuşmaya başlayıp, sosyal hakların, ulusal söylem tuzaklarına düşmeden nasıl korunabileceği konusunda bir tartışma başlatılmalıdır. Sosyal

kazanımların sınırlanabileceği teritoryal alanlar mevcut olduğu sürece legal ve illegal göç var olmaya devam edecektir.

Almanya'ya göç hep vardı ve olmaya da devam edecek ve ırkçı dışlanmalara karşı çok farklı yöntemlerle verilen mücadeleler sürdüğü sürece de sıfırdan başlamayacağız. Kendi hikâyelerimizi kendimiz anlatmak istiyoruz. Bu hikâyelerin yaratıcılarını basın ve medyanın ya da siyasetin kanaat önderlerinin yorumuna bırakmayacağız. Normal olan da bu zaten! Yolumuz; geçmişi, bugünü ve geleceği harmanlayan somut yoldur.

Bu sefer soruları biz soruyoruz!

Başlıyoruz! - Kanak Attak

Çeviren: Tunçay Kulaoğlu

[1] 1998 yılında farklı kökenlerden gelen insanların bir araya gelmeyle kurulan grup, yabancılar için kullanılan aşağılama sözcüğü Kanake'yi sahiplendi. Grup kendini şöyle tanımlıyor: "Kanak-Attak sınırlar üzerinden insanlara atfedilen, deyim yerindeyse beşik kertmesi 'kimlikler'in ötesinde bir biraradalıktır. Kanak Attak pasaport ya da köken sormaz, pasaport ya da köken sorusuna karşı çıkar. En küçük ortak paydamız, belirli insan gruplarının ırkçı atıflarla toplumsal, hukuksal ve siyasal sonuçlara yol açacak şekilde Kanaklaştırılmasına karşı çıkmaktır. Kanak Attak milliyetçilik karşıtıdır, ırkçılık karşıtıdır ve etnolojik atıflardan beslenen her türlü kimlik politikası biçimini reddeder." Grup 2002 yılından sonra faaliyetlerine son vermiş görünse de faal olan üyeler benzer aktivist oluşumlarda yer almaya devam ediyor. [ed.n.]

[2] Göçmen kökenli işçiler bağlı oldukları sendikalarla ihtilafa düşerek yasadışı grevler düzenlemişti. Modern Almanya'da ilk defa yaşanıyordu bu durum. [ed.n.]

[3] 1998-99 yıllarında Hristiyan Demokratlar, iktidardaki sol koalisyonun göçmen ailelerin Almanya'da doğan çocuklarına doğrudan vatandaşlık hakkı tanımak üzere hazırladıkları yasa tasarısına karşı kampanya başlatmışlardı. Kampanyanın ana sloganı "Entegrasyona evet - Çifte Vatandaşlığa Hayır!" olmuştu. Genel seçimler öncesinde bu kampanya farklı siyasal partiler tarafından tepkiyle karşılandı ve popülizm ile suçlandı. [ed.n.]